

Sygn. akt VII U 236/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016 roku w Lublinie

sprawy K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o odsetki

na skutek odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 7 stycznia 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala K. M. prawo do ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia rentowego za okres od dnia 11 sierpnia 2014 roku do dnia wypłaty.

Sygn. akt VII U 236/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 stycznia 2016 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 23 listopada 2015 roku przeliczył od dnia 1 sierpnia 2014 roku, tj. od daty określonej wyrokiem rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. (decyzja – k. 156 akt rentowych)

W odwołaniu K. M. wnosił o wypłacenie należnych mu odsetek od wypłaconej przez organ rentowy z tytułu niezdolności do pracy. (odwołanie – k. 2 akt sądowych)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. W uzasadnieniu Zakład powołał się na treść przepisu art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 118 ust. 1a i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak również na okoliczności długotrwałości toczącego się przed sądem postępowania o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, za którą organ rentowy nie miał wpływu. W dalszej części Zakład podniósł, że organ rentowy wydając w dniu 7 stycznia 2016 roku decyzję ustalającą prawo do świadczenia rentowego w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, którą stanowiło w realiach sprawy uprawomocnienie się wyroku ustalającego prawo do świadczenia z dniem 17 grudnia 2015 roku, nie pozostawał w zwłoce. Dodatkowo Zakład wskazał, że przesłanki odpowiedzialności organu rentowego w zakresie odsetek nie może stanowić różnica w ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy pomiędzy komisją lekarską a biegłymi sądowymi. (odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 4 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 24 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił K. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na to, że Komisja Lekarska nie uznała ubezpieczonego za osobę niezdolną do pracy. Od wskazanej decyzji ubezpieczony odwołał się. W ramach rozpoznania odwołania Sąd w celu zbadania zasadności odwołania dopuścił z urzędu dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu chorób zakaźnych, gastrologii i neurologii. W opinii datowanej na dzień 16 lutego 2015 roku wskazani biegli uznali badanego za osobę nadal nieprzerwanie częściowo niezdolna do pracy, tj. od dnia 1 sierpnia 2014 roku, czyli od dnia następującego po dniu poprzednio istniejącej niezdolności do pracy w tym stopniu. Opinia została wydana po przeprowadzeniu bezpośredniego badania skarżącego oraz po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną znajdującą się w aktach Zakładu i pozostającą w dyspozycji organu rentowego w toku postępowania orzeczniczego przed Zakładem. Co do wniosków zawartych w opinii biegłych odnośnie oceny stanu zdrowia skarżącego uznanego za osobę nadal niezdolną do pracy organ rentowy nie zgłaszał zastrzeżeń. Wyrokiem z dnia 23 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 października 2014 roku i ustalił K. M. prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2014 roku do dnia 28 lutego 2017 roku. W treści rozstrzygnięcia Sąd nie odniósł się do kwestii odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie prawa do świadczenia we właściwym terminie.

(decyzja – k. 132 a.r.; postanowienie – k. 5 – 5v., opinia – k. 21, protokół – k. 32, wyrok – 33, uzasadnienie – k. 36 – 37v. akt sprawy o sygn. VII U 2450/14)

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. M. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością sporną w rozpoznawanej sprawie biorąc pod uwagę treść odwołania jest ocena ziszczenia się warunków do ustalenia ubezpieczonemu prawa do odsetek od renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121) – zwanej w dalszej części ustawą systemową, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Odnosząc się do żądania odwołania ustalenia prawa do odsetek należy wskazać, że nie można zgodzić się z argumentem podniesionym w odpowiedzi na odwołanie o tym, że odsetki się nie należą z uwagi na to, że Sąd Okręgowy zmieniając decyzję z dnia 24 października 2014 roku i ustalając ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia.

Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwanej w dalszej części ustawą emerytalną, w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego organ ten, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Treść powołanego przepisu w sposób jednoznaczny wskazuje, że na sąd przyznający prawo do świadczenia nałożony został obowiązek rozstrzygnięcia z urzędu o tej odpowiedzialności organu, tj. rozstrzygnięcia zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak. Zgodnie z poglądami orzecznictwa niezamieszczenie tej treści rozstrzygnięcia w sentencji wyroku nie jest zaś równoznaczne z orzeczeniem

negatywnym i nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia, a niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. Z tych względów przyjmuje się, że w kolejnym procesie sądowym, w którym ubezpieczony domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 roku, sygn. II UK 330/09; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku, sygn. I UZP 2/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 października 2014 roku, sygn. III AUa 40/14)

Z tych względów konieczne było poczynienie ustaleń niezbędnych dla dokonania oceny odpowiedzialności organu rentowego, mając na uwadze art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120 ustawy emerytalnej.

Z poczynionych ustaleń wynika, że w ramach rozpoznania odwołania od decyzji z dnia 24 października 2014 roku odmawiającej skarżącemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy Sąd Okręgowy wywołał opinię biegłych sądowych, którzy uznali badanego za osobę nadal nieprzerwanie częściowo niezdolna do pracy, tj. od dnia 1 sierpnia 2014 roku, czyli od dnia następującego po dniu poprzednio istniejącej niezdolności do pracy w tym stopniu, wydaną po przeprowadzeniu bezpośredniego badania skarżącego oraz po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną znajdującą się w aktach Zakładu i pozostającą w dyspozycji organu rentowego w toku postępowania orzeczniczego przed Zakładem. Istotne, że co do wniosków zawartych w opinii biegłych odnośnie oceny stanu zdrowia skarżącego uznanego za osobę nadal niezdolną do pracy organ rentowy nie zgłaszał zastrzeżeń. Wskazana opinia stanowiła podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku z dnia 23 listopada 2015 roku, w którym Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 października 2014 roku i ustalił K. M. prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2014 roku do dnia 28 lutego 2017 roku. Mając to na uwadze w szczególności okoliczność, iż odmiennosc oceny co do stanu zdrowia skarżącego pomiędzy Komisją Lekarską a biegłymi sądowymi nie wynikała z odmiennosci dokumentacji medycznej, Sąd Okręgowy znalazł usprawiedliwione podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowy za nieustalenie prawa do świadczenia w przepisany terminie.

Konsekwencją ustalenia, że organ rentowy ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, w rozpoznawanej sprawie jest to, że podstawę oceny zasadności żądania odwołania stanowi art. 118 ust. 1a zdanie pierwsze ustawy emerytalnej, do którego odsyła z kolei powołany art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. A zatem w braku stwierdzenia tej odpowiedzialności organ rentowy jest uprawniony do przyjęcia daty wpływu prawomocnego orzeczenia sądu jako daty ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. (Kamil Antonów (red.), Marcin Bartnicki, Bartosz Suchacki, Marcin Zieleniecki: Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz)

Mając powyższy pogląd na uwadze oraz biorąc pod uwagę stwierdzenie w rozpoznawanej sprawie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, okoliczności na które powołuje się organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, tj. data wpływu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 listopada 2015 roku, data wydania decyzji wykonującej ten wyrok i ustalająca skarżącemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy z zachowaniem terminu przewidzianego w ustawie emerytalnej, pozostaje bez znaczenia dla oceny żądania ustalenia prawa do wypłaty ustawowych odsetek. Data wpływu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie wobec stwierdzenia odpowiedzialności organu za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nie może być kwalifikowana w stanie faktycznym sprawy, jako data ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przez organ, w rozumieniu powołanego art. 118 ust. 1a zdanie pierwsze

ustawy emerytalnej. Z tych względów nie można przyjąć, że organ rentowy ustalił w terminie przewidzianym w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych, tj. art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy emerytalnej, prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wobec tego ziścił się warunek powstania obowiązku wypłaty odsetek, określony w powołanym art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Jak bowiem ustalono, organ rentowy ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia. Z tych względów żądanie odwołania należało uznać za zasadne.

Mając na uwadze treść art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, tj. z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni Sąd Okręgowy ustalił K. M. prawo do ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia rentowego począwszy od dnia 11 sierpnia 2014 roku, tj. następującego po najbliższym terminie płatności świadczenia, określonym przez organ rentowy na 10 dzień miesiąca.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.